

การพัฒนาการเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นและทักษะงานฝีมือ
เรื่อง การปฏิบัติตนในฐานะพุทธศาสนิกชนที่ดี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกใหญ่
โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) และชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้
Develop Learning About Local Culture and Craft Skills, a Good Buddhist of Grade 5
Students at Ban Kok Yai School, by Using Active Learning and Community Based
Learning

เจริญชัย ประกิจ¹ ชัชวาลย์ จันทะแก้ว² จุฑามาส ศรีจำนงค์³

E-mail: jutamus001@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น เรื่อง การปฏิบัติตนในฐานะพุทธศาสนิกชนที่ดี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) และชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ 2) พัฒนาทักษะงานฝีมือของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) และชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) และชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดเลย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 13 คน โดยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรม แบบประเมินผลงาน แบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) และชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ มีการเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 100 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) และชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ ผ่านเกณฑ์การประเมินทักษะงานฝีมือ ร้อยละ 70 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 92.21 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) และชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.88$, S.D.= 0.17)

คำสำคัญ: วัฒนธรรมท้องถิ่น ทักษะงานฝีมือ การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้

Abstract

The objectives of this research were (1) Develop local cultural learning on how to behave as a good Buddhist of grade 5 students at Ban Khok Yai School by using learning activities and communities as a learning base; (2) Develop craft skills of grade 5 students by using active learning management and community as a learning base. (3) to study the satisfaction of grade 5 students toward active learning and community-based learning management. Learn The target groups are 13 students in grade 5, Ban Khok Yai School, Tha Li District, Loei Province, semester 1, academic year 2022. by selecting a specific method to conduct research namely Behavior Observation, work appraisal form, satisfaction questionnaire. quantitative data were analyzed using frequency, percentage, mean and standard deviation.

The results of the research revealed that (1) Grade 5 students who studied by using active learning management (Active Learning) and community as the learning base. learn about local culture Passed the criteria of 70 %, 13 people, representing 100% (2) Grade 5 students who learn Active Learning with a community way of life using the Khan Mak Beng model, which is a body of local knowledge. at 12 students passed the skill criteria of 70 %, representing 92.21% (3) Grade 5 students learn Active Learning based on the community. Satisfaction at a very good level ($\bar{X} = 2.88$, S.D.= 0.17).

Keywords: local culture, craft skills, active learning, community-based learning

^{1,2} นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

³ อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาวัดผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ความเป็นมาของปัญหา

วัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมของชาติ เป็นสิ่งที่แสดงถึงวิถีการดำเนินชีวิต ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม จารีต ประเพณี พิธีกรรม และภูมิปัญญาของคนในชุมชน อันบ่งบอกถึงความเป็นอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ สะท้อนถึงวิถีชีวิต อันเรียบง่าย เป็นสังคมที่พัฒนาชุมชนให้ก้าวไปสู่สังคมที่มีคุณภาพ โดยสร้างคุณธรรม และจริยธรรม อีกทั้งยังดำรงความเป็นชาติพันธุ์ แต่ปัจจุบัน วัฒนธรรมท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ถูกกลืนหายไป เพราะไม่ได้รับการเอาใจใส่ สืบสาน ทำนุบำรุงให้เจริญงอกงามจากผู้เป็นเจ้าของวัฒนธรรม ซึ่งสาเหตุดังกล่าวอาจเกิดจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของค่านิยมตามยุคสมัย การเผยแพร่ วัฒนธรรมข้ามชาติและการเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี ที่สามารถรับรู้ข่าวสารกันได้ทุกมุมโลกผ่านทางสังคมออนไลน์ที่นิยมในกลุ่มวัยรุ่น ดังนั้นจึงได้มีการสอดแทรกวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญของวัฒนธรรมในท้องถิ่น ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดจากสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะอาชีพ ซึ่งได้แก่ ทักษะงานฝีมือ ทักษะงานช่าง ทักษะงานประดิษฐ์ และรวมไปถึงวัฒนธรรมที่อยู่ในท้องถิ่น ซึ่งนักเรียนจะมีความคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เพื่อที่นักเรียนจะได้นำเอาความรู้เหล่านั้นไปต่อยอดในการดำรงชีวิตรวมทั้งเป็นการธำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเอง

ผู้วิจัยเป็นนักศึกษาสาขาประถมศึกษา ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ในโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น ซึ่งได้รับทุนจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ได้ลงพื้นที่โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ อำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดเลย ซึ่งเป็นโรงเรียนปลายทางที่จะได้รับการบรรจุแต่งตั้งเข้ารับราชการครูเมื่อสำเร็จการศึกษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่นในชุมชนโรงเรียนปลายทาง คือ ชุมชนบ้านโคกใหญ่ ซึ่งเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็ง มีวัฒนธรรมท้องถิ่นที่โดดเด่น โดยเฉพาะ เรื่อง การสืบทอด วัฒนธรรมท้องถิ่นการทำขนมหมากเบ็ง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความเชื่อ วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นในชุมชน นิยมทำขึ้นมาเพื่อนำไปบูชาพระในวันสำคัญทางพุทธศาสนา ขนมหมากเบ็งของชุมชนบ้านโคกใหญ่เป็นภูมิปัญญาดั้งเดิม ไม่มีการดัดแปลงตามยุคสมัย มีการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในชุมชน เด็กจะมีความคุ้นเคยเป็นอย่างดี จึงทำให้เด็กมีพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว และวัสดุที่เลือกใช้ล้วนเป็นความเชื่อทางด้านศาสนาของคนในท้องถิ่น แต่การทำขนมหมากเบ็งของชุมชนอื่นในบางชุมชนมีการประยุกต์ให้ทันสมัยมากยิ่งขึ้นที่เรียกกันว่า “ขนมหมากเบ็งแบบประยุกต์” ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาการเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นและทักษะงานฝีมือ เรื่อง การปฏิบัติตนในฐานะพุทธศาสนิกชนที่ดี ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนการสอนรู้ร่วมกันกับการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก (Active Learning) ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลายรูปแบบ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสนุกสนานพร้อมกับได้ลงมือปฏิบัติงานฝีมือและมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชน กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น ผ่านการลงมือปฏิบัติงานฝีมือ เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น เรื่อง การปฏิบัติตนในฐานะพุทธศาสนิกชนที่ดี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุมชนเป็นฐาน
2. เพื่อพัฒนาทักษะงานฝีมือของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้โมเดลขนมหมากเบ็งที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning ร่วมกับชุมชนเป็นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย

การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (วิจัยในชั้นเรียน)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนบ้านโคกใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 13 คน ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การปฏิบัติตนในฐานะพุทธศาสนิกชนที่ดี จำนวน 3 แผน

- 3.2 แบบประเมินผลงาน
- 3.3 แบบประเมินกิจกรรมกลุ่ม
- 3.4 แบบสังเกตพฤติกรรม
- 3.5 แบบสอบถามความพึงพอใจ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยได้ทำความเข้าใจกับนักเรียนเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning ร่วมกับการใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนที่ผู้วิจัยกำหนด

4.2 ทำการทดลองโดยให้นักเรียน เรียนรู้เรื่องการปฏิบัติตนในฐานะพุทธศาสนิกชนที่ดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมบูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning ร่วมกับการใช้ชุมชนเป็นฐาน ดังนี้

4.2.1 นักเรียนเรียนรู้ เรื่องการปฏิบัติตนในวันสำคัญทางพุทธศาสนา โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning ร่วมกับการใช้ชุมชนเป็นฐาน

4.2.2 นักเรียนเรียนรู้ เรื่องขันหมากเบ็งแห่งวัฒนธรรมในท้องถิ่น โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning ร่วมกับการใช้ชุมชนเป็นฐานและมีโมเดลขันหมากเบ็งแห่งวัฒนธรรมเป็นสื่อวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

4.2.3 นักเรียนเรียนรู้ เรื่องการเข้าร่วมกิจกรรมร่วมกับชุมชนในวันเข้าพรรษา โดยใช้ชุมชนบ้านโคกใหญ่เป็นฐานในการจัดการเรียนรู้

4.3 ในระหว่างทำการทดลองผู้วิจัยได้ทำการทดสอบพัฒนาการทางด้านทักษะงานฝีมือโดยให้นักเรียนประดิษฐ์ ขันหมากเบ็ง

4.4 หลังจากสิ้นสุดการทดลองการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning ร่วมกับการใช้ชุมชนเป็นฐานแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นจากกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน เรื่องการปฏิบัติตนในฐานะพุทธศาสนิกชนที่ดี

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์การเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น เรื่อง การปฏิบัติตนในฐานะพุทธศาสนิกชนที่ดี ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับการใช้ชุมชนเป็นฐาน โดยใช้ความถี่ ร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ทักษะงานฝีมือของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้โมเดลขันหมากเบ็งที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้ความถี่ ร้อยละ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning ร่วมกับการใช้ชุมชนเป็นฐาน โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 วิเคราะห์พัฒนาการเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น

ตารางที่ 1 ตารางประเมินพัฒนาการเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น เรื่อง การปฏิบัติตนในฐานะพุทธศาสนิกชนที่ดี ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับการใช้ชุมชนเป็นฐาน

นักเรียน	เนื้อหาครบถ้วน				ใบงานสะอาดเรียบร้อย		ลายมือสวยงาม		ส่งงานตรงเวลา		กิจกรรมกลุ่มการตอบคำถาม					รวมคะแนน	ผลการประเมิน	
	4	3	2	1	2	1	2	1	2	1	1	2	3	4	5	15	พ	มพ
นักเรียนคนที่ 1	/					/	/	/	/						/	11	/	
นักเรียนคนที่ 2		/				/	/	/	/					/		11	/	
นักเรียนคนที่ 3	/					/	/	/	/				/			11	/	
นักเรียนคนที่ 4		/				/	/	/	/					/		11	/	
นักเรียนคนที่ 5	/					/	/	/	/				/			11	/	
นักเรียนคนที่ 6	/				/		/	/	/						/	15	/	
นักเรียนคนที่ 7	/				/		/	/	/				/			13	/	

ตารางที่ 1 (ต่อ)

นักเรียน	เนื้อหาครบถ้วน				ใบงาน สะอาด เรียบร้อย		ลายมือ สวยงาม		ส่งงาน ตรงเวลา		กิจกรรมกลุ่มการตอบ คำถาม					รวม คะแนน	ผลการ ประเมิน	
	4	3	2	1	2	1	2	1	2	1	1	2	3	4	5	15	ผ	มผ
นักเรียนคนที่ 8	/				/		/		/				/			13	/	
นักเรียนคนที่ 9		/				/		/	/						/	12	/	
นักเรียนคนที่ 10	/				/		/		/						/	15	/	
นักเรียนคนที่ 11	/					/		/	/						/	13	/	
นักเรียนคนที่ 12	/				/			/	/						/	14	/	
นักเรียนคนที่ 13		/				/		/	/						/	12	/	

จากตารางที่ 1 พบว่าพัฒนาการเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น เรื่อง การปฏิบัติตนในฐานะพุทธศาสนิกชนที่ดี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุมชนเป็นฐาน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 13 คิดเป็นร้อยละ 100

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ทักษะงานฝีมือของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้จากการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning ร่วมกับการใช้ชุมชนเป็นฐาน

โดยการวิเคราะห์จากผลงานการประดิษฐ์ชิ้นหมากเบ็ง ซึ่งเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนบ้านโคกใหญ่ ที่ได้จากนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ หลังจากที่ได้ผ่านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning ร่วมกับการใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการปฏิบัติตนในฐานะพุทธศาสนิกชนที่ดี โดยการใช้โมเดลชิ้นหมากเบ็งที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนบ้านโคกใหญ่ ซึ่งผลงานที่ได้มีลักษณะดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 ผลงานการประดิษฐ์ชิ้นหมากเบ็ง นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกใหญ่

ภาพที่ 2 ผลงานการประดิษฐ์ชิ้นหมากเบ็ง นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกใหญ่

จากภาพที่ 1-2 พบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความตั้งใจในการประดิษฐ์ชิ้นหมากเบ็งตามขั้นตอนอย่างถูกต้อง ผลงานมีความเรียบร้อย สวยงาม นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง และเกิดความรัก และศรัทธาต่อชุมชน

ตารางที่ 2 ทักษะงานฝีมือของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้โมเดลชั้นหมากเบ็งที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนบ้านโคกใหญ่ เป็นสื่อวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

นักเรียน	ประเด็นการประเมิน / ระดับคะแนน											ผลการประเมิน	
	ความสวยงามและความละเอียดปราณีต				ความตั้งใจในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย		มีส่วนร่วมในกิจกรรม		นำเสนอผลงาน		รวมคะแนน		
	4	3	2	1	2	1	2	1	2	1	10	ผ	มผ
นักเรียนคนที่ 1	/				/		/		/		10	/	
นักเรียนคนที่ 2	/				/		/		/		10	/	
นักเรียนคนที่ 3		/			/		/		/		9	/	
นักเรียนคนที่ 4	ไม่เข้าร่วมกิจกรรม												
นักเรียนคนที่ 5	/				/		/		/		10	/	
นักเรียนคนที่ 6	/				/		/		/		10	/	
นักเรียนคนที่ 7	/				/		/		/		10	/	
นักเรียนคนที่ 8	/				/		/		/		10	/	
นักเรียนคนที่ 9	/				/		/		/		10	/	
นักเรียนคนที่ 10	/				/		/		/		9	/	
นักเรียนคนที่ 11		/			/		/		/		10	/	
นักเรียนคนที่ 12	/				/		/		/		9	/	
นักเรียนคนที่ 13		/			/		/		/		9	/	

จากตารางที่ 2 พบว่าทักษะงานฝีมือของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้จากการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning ร่วมกับการใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการปฏิบัติตนในฐานะพุทธศาสนิกชนที่ดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมบูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ โดยการใช้โมเดลชั้นหมากเบ็งที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนบ้านโคกใหญ่ เป็นสื่อวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินร้อยละ 70 หรือ 7/10 คะแนน ผ่านเกณฑ์การประเมินทักษะงานฝีมือ ร้อยละ 70 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 92.21

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก Active Learning ร่วมกับการใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการปฏิบัติตนในฐานะพุทธศาสนิกชนที่ดี

ตารางที่ 3 ตารางการประเมินวิเคราะห์ความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ประเด็นความเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	3.00	0.00	มาก
2. เปิดให้นักเรียนทำกิจกรรมอย่างอิสระ	2.46	0.50	ปานกลาง
3. กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	2.85	0.36	มาก
4. มีการอธิบายเนื้อหาที่ชัดเจนเข้าใจง่าย	3.00	0.00	มาก
5. กิจกรรมน่าสนใจสนุกสนาน	3.00	0.00	มาก
6. อุปกรณ์เพียงพอในการทำกิจกรรม	3.00	0.00	มาก
7. เวลาและสถานที่เหมาะสมแก่การทำกิจกรรม	2.62	0.49	มาก
8. มีการช่วยเหลือ และให้ความสนใจนักเรียนอย่างทั่วถึง	2.85	0.36	มาก
9. มีการใช้สื่อ ตัวอย่างประกอบการสอนที่เหมาะสม	3.00	0.00	มาก
10. ผู้สอนมีบุคลิกภาพการแต่งกายและภาษาที่เหมาะสม	3.00	0.00	มาก
เฉลี่ย	2.88	0.17	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ทำโรงเรียนบ้านโคกใหญ่ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ รูปแบบการสอนแบบเชิงรุก Active Learning ร่วมกับการใช้ชุมชนเป็นฐาน ในภาพรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุมชนเป็นฐาน มีพัฒนาการเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 13 คิดเป็นร้อยละ 100 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การพัฒนาทักษะการเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกและชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ เป็นการทำกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียนและชุมชน มุ่งให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติทำกิจกรรมที่เป็นวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่น โดยเชื่อมโยงองค์ความรู้จากชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสิทธิโชค สิริวัฒน (อินทร์พิบูลย์) และ คณะ (2564) ได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้เชิงรุก วิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้การเรียนรู้เชิงรุกมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุมชนเป็นฐาน โดยใช้โมเดลชนหมากเบ็งที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ่านเกณฑ์การประเมินทักษะงานฝีมือ ร้อยละ 70 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 92.21 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การพัฒนาทักษะงานฝีมือโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับชุมชนเป็นฐาน เป็นการฝึกกิจกรรมจากการลงมือปฏิบัติ โดยนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรม ฝึกทักษะงานฝีมือ ตั้งแต่การวางแผนการทำงาน การออกแบบ การลงมือปฏิบัติ และการนำไปใช้ประโยชน์ต่อชุมชน โดยการประดิษฐ์พานชนหมากเบ็งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ชาวบ้านชุมชนบ้านโคกใหญ่ นำไปถวายวัดในงานบุญวันสำคัญทางศาสนา ปฏิบัติสืบทอดกันมารุ่นต่อรุ่น ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจและตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่นและการปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี เมื่อได้ลงมือฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจึงทำให้มีทักษะงานฝีมือผ่านเกณฑ์ที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของธัญชนก สาทันพบ และสุนชาติ เจริญนครบุร (2557) ที่ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง การประดิษฐ์พานบายศรีปากชามประยุกต์ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ในด้าน 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) ทักษะการประดิษฐ์พานบายศรีปากชามประยุกต์ และ 3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยร้อยละ 86.31 และมีจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 85.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) นักเรียนมีคะแนนทักษะในการประดิษฐ์พานบายศรีปากชามประยุกต์ในภาพรวมอยู่ในระดับดี 3) นักเรียนมีคะแนนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในภาพรวม อยู่ในระดับดี และค่าเฉลี่ยแต่ละวงจรปฏิบัติการเพิ่มขึ้นตามลำดับ

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุมชนเป็นฐาน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม กิจกรรมมีความน่าสนใจ สอดคล้องกับชีวิตจริง รวมทั้งมีสื่อวัสดุเครื่องมือที่นักเรียนสามารถนำมาใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม ครูมีการอธิบายเนื้อหาได้ชัดเจนเข้าใจง่าย ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ โดยเชื่อมโยงองค์ความรู้จากชุมชนเป็นฐาน ทำให้ผู้เรียนมีความสุข และสนุกกับการทำกิจกรรม จึงมีผลการประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับดีมาก สอดคล้องกับ งานวิจัยของภูษณิศา มินาเขต และสิริทรัพย์ สี่หะวงษ์ (2561) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับการใช้ Courseville ในรายวิชาการสร้างเสริมสุขภาพต่อการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาพยาบาล ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อคุณภาพและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับ Courseville อยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของพระมหาสิทธิโชค สิริวัฒน (อินทร์พิบูลย์) และคณะ (2564) ได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้เชิงรุก วิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก อยู่ในระดับมาก

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุมชนเป็นฐาน มีพัฒนาการเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 13 คิดเป็นร้อยละ 100 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุมชนเป็นฐาน โดยใช้โมเดลชนหมากเบ็งที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ผ่านเกณฑ์การประเมินทักษะงานฝีมือ ร้อยละ 70 จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 92.21 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับชุมชนเป็นฐาน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.88$, S.D.= 0.17)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลา และเนื้อหาที่กำหนด เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก ต้องใช้เวลาในการฝึกปฏิบัติ ค่อนข้างนาน ถ้าไม่ปรับกิจกรรม หรือควบคุมเรื่องเวลา จะทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายในการฝึกปฏิบัติ
2. โมเดลชั้นหมากเบ็ง เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีในแต่ละชุมชน ผู้ที่สนใจสามารถนำโมเดลนี้ไปประกอบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาแต่ละวิชาได้อย่างหลากหลาย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อให้งานมีความลุ่มลึกและสามารถอธิบายกระบวนการทำงาน การฝึกปฏิบัติได้อย่างชัดเจน
2. ควรเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นเพิ่มเติม เช่น คนในชุมชน ราษฎรชาวบ้าน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทุกประเด็นอย่างรอบด้าน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. <<https://shorturl.asia/1LzDa>> (สืบค้นเมื่อ 12 พฤศจิกายน 2565)
- กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35. (2563). **แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก [Active Learning]**. <<https://shorturl.asia/APosj>> (สืบค้นเมื่อ 13 พฤศจิกายน)
- ชัยชนก สาทันพบ และสุนชาติ เจริญบุรี. (2559). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง การประดิษฐ์พานบายศรีปากชามประยุกต์ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โรงเรียนหนองเรือวิทยา. **วารสาร มข. สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, 4(1), 66 – 75.
- พรรษชล แข็งขัน. (2561). รายงานผลการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น โครงการ“ชั้นหมากเบ็ง”วัฒนธรรมความเชื่อของชาวอีสาน. <<https://shorturl.asia/znC6y>> (สืบค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2565)
- พระมหาสิทธิโชค สิริวัฒน (อินทร์พิบูลย์) และคณะ. (2564). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้เชิงรุกวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. **วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น**, 8(8), 203 – 214.
- ภูษนิศา มีนาเขตร และ สิริทรัพย์ สีหะวงษ์. (2561). ผลของการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับการใช้ Courseville ในรายวิชาการสร้างเสริมสุขภาพต่อการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่21 ของนักศึกษาพยาบาล. <<file:///C:/Users/ADMIN/Downloads/aong,%23%23default.groups.name.manager%23%23,+25-1-2562-5.pdf>> (สืบค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน)
- วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์. (2561). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน: กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของครูในศตวรรษที่ 21. <<https://shorturl.asia/zZ3ir>> (สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน)